

Maria Doroszczak

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0066-4292>

e-mail: maria.doroszczak@uwm.edu.pl

**Sprawozdanie z IX Ogólnopolskiej
Konferencji Naukowej
„Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji”
(Olsztyn, 22–23 maja 2025 r.)**

**Report from the 9th National Scientific Conference
“New Phenomena in Language, Text and Communication”
(Olsztyn, 22–23 May 2025)**

W dniach 22–23 maja 2025 r. na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji”. Była to dziewiąta odsłona olsztyńskich językoznawczych spotkań naukowych, a jednocześnie dwudziesta rocznica pierwszej konferencji z cyklu „Nowe zjawiska...”. Organizatorem wydarzenia była Katedra Języka Polskiego działająca przy Instytucie Językoznawstwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a partnerem konferencji – Oddział Olsztyński Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

Spotkanie zainaugurowały obrady plenarne i referat wygłoszony przez gościa honorowego, prof. dr hab. Marię Wojtak związaną z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, która przybliżyła procesy odpowiedzialne za uczynienie pierwotnych tekstów zasłyszanych odpowiednimi do wymagań poetyki felietonu. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Paweł Nowak – również z UMCS w Lublinie – i opowiedział, jak szereg czynników (m.in. rozpad społeczeństwa, technologia, cywilizacja czy kultura) wpłynęły na język, dyskurs i tekst informacji w przestrzeni medialnej. Pierwszą część obrad plenarnych zamknął referat prof. dr hab. Bogusława Skowronka z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pt. *Nowe spojrzenie*

na hipertekstowy dyskurs medialny i dyskurs mediów społecznościowych. Suma nadziei i rozczarowań.

Drugą część panelu inaugurujących konferencję obrad plenarnych rozpoczęła prof. dr hab. Magdalena Danielewiczowa (UW). Badaczka omówiła problemy tekstowe, w tym również normatywne związane z użyciem wyrażeń przyimkowych zaangażowanych w sygnalizowanie relatywizacji, takich jak *w gruncie*, *w temacie* czy *w obszarze*. Jako drugi wystąpił prof. dr hab. Piotr Żmigrodzki (IJP PAN) z referatem: *Czy w dzisiejszej polszczyźnie mamy do czynienia z inwazją przysłówków pochodnych od przymiotników relacyjnych? Studium leksykograficzno-korpusowe*. Ostatnie wystąpienie w sekcji plenarnej pierwszego dnia konferencji wygłosiły prof. dr hab. Anna Piotrowicz-Krenc oraz prof. dr hab. Małgorzata Witaszek-Samborska (UAM) – referat dotyczył zapożyczeń angielskich, które weszły do polszczyzny w XXI w. Językoznawczynie szczególnie uwagę poświęciły stopniowi ich adaptacji (fonetycznej, ortograficznej, morfologicznej), ich polom tematycznym oraz wartości pragmatycznej.

Po obradach plenarnych uczestnicy prezentowali referaty w czterech równolegle trwających sekcjach. Sekcję pierwszą otworzyła dr hab. Iwona Kosek, prof. UWM, i omówiła tendencje fleksyjno-składniowe we współczesnej polszczyźnie: kwestię ekspansywności końcówki *-a* w dopełniaczu lp. deklinacji męskiej (głównie w słownictwie obcego pochodzenia), rozchwiania opozycji akcentowości zaimków rzeczownych i problemów w użyciu imiesłowu przysłówkowego. Jako drugi wystąpił dr hab. Piotr Wojdak (USz) z prezentacją poświęconą gramatycznie wyjątkowemu i normatywnie kłopotliwemu leksemowi PÓŁTORA. Z kolei dr hab. Magdalena Żabowska, prof. UMK, przedmiotem zainteresowania uczyniła dublety przysłówkowe. Obrady w tym panelu zakończył dr Sebastian Przybyszewski (UWM) rozważaniami o wariantywnej liczbie mnogiej w jednostkach frazeologicznych.

Sekcja druga rozpoczęła się od referatu dr hab. Beaty Grochali-Woźniak, prof. UŁ, dotyczącego feminatywów w sporcie. O feminizacji opowiedziała także dr Katarzyna Burska (UŁ) – badaczka podzieliła się swoimi obserwacjami dotyczącymi tego zjawiska jako sposobu dyskredytowania przeciwnika w języku kibiców. Dr Anna Dąbkowska (UW) skupiła się z kolei na tym, jak w komunikacji internetowej stygmatyzuje się osoby chorujące na otyłość. Obrady zakończył referat lic. Marii Doroszczak (UWM) pt. *Najczęstsze czasowniki z wykładnikami niebinarności w uzusie*.

Obrady w sekcji trzeciej rozpoczęła prezentacja, podczas której dr hab. Katarzyna Sobolewska, prof. IJP PAN, poddała analizie kompozycyjną, fabularną i estetyczną funkcję gwary warmińskiej w utworze *Król Warmii*

i *Saturna* Joanny Wilengowskiej. Kolejny referat wygłosiła prof. dr hab. Dorota Rembiszewska (IS PAN). Językoznawczyni opowiedziała o leksyce związanej z kulinariami w XVI-wiecznym *Słowniku* Bartłomieja z Bydgoszczy w kontekście współczesnego słownictwa. Dr Tomasz Kurdyła (UJ) zaprezentował wnioski płynące z eksperymentu słowotwórczego będącego kontynuacją badań opracowanych przez Alicję Nagórko. Jako ostatni w trzecim panelu wystąpił dr Krzysztof Kołatka (UKW), który przedstawił regionalne oraz gwarowe nazwy babki ziemniaczanej w języku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego.

Pierwszy z dwu referatów w sekcji czwartej wygłosiła dr hab. Ewa Szkularek-Śmiechowicz (UŁ). Badaczka omówiła nowe zjawisko w komunikacji, jakim jest *klikbajtyzm*. Prof. dr hab. Marta Wójcicka (UMCS), autorka kolejnego wystąpienia, zaprezentowała wyniki przeprowadzonych przez siebie badań nad komizmem w memach internetowych.

Po przerwie kawowej językoznawcy ponownie obradowali w czterech sekcjach wieńczących pierwszy dzień konferencyjnego spotkania. Sekcję pierwszą otworzył dr hab. Michał Szczyszek, prof. UAM – językoznawca zaprezentował autorską propozycję normatywistyczną: probabilistyczną koncepcję normy językowej. Następnie dr hab. Magdalena Ślawska, prof. UŚ, przybliżyła wyniki mediolingwistycznych badań nad reporterskim serialem podcastowym. Drugi z prelegentów, dr hab. Paweł Graf, prof. UAM, uczynił przedmiotem swojego zainteresowania wulgaryzmy w dyskursie naukowym. Jako ostatni w panelu głos zabrał dr Jerzy Kaus (WASA), który na podstawie wybranych przykładów wskazał tendencje w sposobie tworzenia przekazów oraz mechanizmy retoryczne mające na celu osiągnięcie przewagi w komunikacji politycznej.

Równolegle trwającą sekcję drugą rozpoczęła prezentacja o autostereotypie mieszkańca Podkarpacia autorstwa dr hab. Agnieszki Myszk, prof. UR. Kolejna prelegentka – dr hab. Edyta Pałuszyńska (UŁ) – podczas wystąpienia skupiła się na analizie zmian dyskursu na temat uzależnień jako przejawów medykalizacji i zaprezentowała zmiany kategoryzacji, nominacji i narratywizacji dyskursu na temat uzależnień w kontekście medycyny, psychologii, socjologii, historii, ekonomii. Mgr Joanna Wicher (UJ) pochyliła się nad językowym obrazem zwierzęcia, jaki wylania się w reklamie funeralnej, i odpowiedziała na pytanie, o czym świadczy widoczny w wykładnikach językowych proces antropomorfizacji zwierząt. Jako ostatni podczas omawianego panelu zabrał głos dr Rafał Młyński (UJ) – językoznawca zaprezentował autorską propozycję połączenia lingwistyki humanistycznej i interakcjonizmu symbolicznego na potrzeby badań logopedycznych.

Trzecią sekcję otworzyła dr hab. Anna Piechnik, prof. UJ, prezentując wnioski na temat nowych, ekspresywnych znaczeń czasowników *(z)dewastować* i *(z)demolować*. Dr hab. Mariola Wołk, prof. UWM, opowiedziała o opozycjach semantycznych jednostek z czasownikami *wyodrębnić*, *wyróżnić* i *wydzielić*, a następnie dr Anna Czelakowska (IJP PAN) wygłosiła referat pt. *Zielona ściema. Zmiany w najnowszej polszczyźnie w wyniku popularyzacji postawy prośrodowiskowej oraz problem ich opisu w słowniku ogólnym (na przykładzie WSJP PAN)*. Na koniec dr Beata Ziajka (UJ) przybliżyła problem neosemantyzacji frazy *pisać z (kimś)* w zachowaniach komunikacyjnych młodzieży szkolnej.

Sekcja czwarta rozpoczęła się od referatu pt. *Kreatywność językowa czy indyferentyzm językowy? O innowacjach w języku wypowiedzi promocyjnych*, wygłoszonego przez prof. dr. hab. Aleksandra Kiklewicza (UWM). Następnie dr hab. Ewa Oronowicz-Kida, prof. UR, przybliżyła wnioski płynące z analizy formalno-semantycznej nazw kolorów wybranych asortymentów przeznaczonych przez firmy Victoria's Secret, BOSS oraz VW dla zróżnicowanego płciowo odbiorcy. Językiem marketingu zainteresował słuchaczy dr hab. Robert Ślabczyński, prof. UR, który opowiedział o nowych słowach we współczesnych tekstach reklamowych. Ostatnia prelegentka, dr Dagmara Maryn-Stachurska (UG), zaprezentowała analizę porównawczą wybranych problemów gramatycznych w nauczaniu języka polskiego Włochów i języka włoskiego Polaków.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od obrad w trzech sekcjach. Panel pierwszy otworzyły prof. dr hab. Małgorzata Świąćicka oraz dr Monika Peplińska (UKW) wspólnym referatem o charakterze onomastycznym – językoznawczynie dokonały opisu strukturalnego i znaczeniowego nazw sklepów z odzieżą używaną w przestrzeni miast polskich. Kolejna z prelegentek, dr hab. Magdalena Graf, prof. UAM, podzieliła się z kolei uwagami o apelatywizacji nazw własnych. Jako ostatnia wystąpiła dr Agnieszka Jurczyńska-Kłosok (UJ), obrawszy za cel rekonstrukcję wyłaniającego się z danych językowych autostereotypu współczesnej społeczności wspinaczkowej.

W sekcji drugiej jako pierwsza głos zabrała dr hab. Renata Makarewicz, prof. UWM, która przedstawiła możliwe sposoby badania finezji językowej. Panel zamknęła prezentacja dr Ilony Kulak (UJ), która przedstawiła modlitwę jako element kondolencji internetowych składanych bliskim zmarłych osób niepublicznych.

Sekcja trzecia rozpoczęła się od wystąpienia prof. dr hab. Aliny Narusiewicz-Duchlińskiej (UWM), dotyczącego zjawiska scamu i technik manipulacji służących budowaniu wiarygodności przekazu. Następnie dr hab. Bartosz Hordecki, prof. UAM, podjął próbę konceptualizacji pojęcia *wojna językowa*,

a na koniec dr hab. Krzysztof Kaszewski (UW) odpowiedział na pytanie, co i jak gracze mówią do gier wideo.

Uczestnicy konferencji, zamknawszy obrady w sekcjach, rozpoczęli dwie tury obrad plenarnych. Zainauguowała je dr hab. Jolanta Panasiuk, prof. UWM, omówieniem kulturowych i neurobiologicznych uwarunkowań zmian w zachowaniach językowych Polaków na przełomie wieków. Następnie głos zabrały prof. dr hab. Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska (UAM) oraz dr hab. Justyna Walkowiak, prof. UAM. Badaczki zaprezentowały współczesne funkcjonowanie 200 najpopularniejszych nazwisk Polaków (biorąc pod uwagę frekwencję, motywację, strukturę, pochodzenie) w kontekście porównawczym. Następnie dr hab. Izabela Duraj-Nowosielska, prof. UMK, wygłosiła referat pt. *Dwa pytania o ChatGPT: problematyka autoodniesień i złudzenia referencyjnego rozmówcy*.

Po przerwie kawowej wygłoszono dwa referaty wieńczące konferencyjne spotkanie. Pierwszy z nich, autorstwa prof. dr. hab. Artura Rejtera (UŚ), dotyczył tekstu kreacyjnego w perspektywie nowszych koncepcji badań nad językiem i kulturą. Językoznawca posłużył się przykładami utworów o tematyce śląskiej. Na koniec głos zabrał prof. dr hab. Kazimierz Sikora (UJ), by wygłosić referat pt. *Ludowa miłość w tekstach współczesnej muzyki biesiadnej i popularnej*. Badacz podjął próbę poszukiwania odpowiedzi na pytanie: jak mówić dziś o miłości?; omówił też problem pornografizacji wyobrażeń o miłości w kulturze.

Konferencje z cyklu „Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji” od dwudziestu lat cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem językoznawców z najważniejszych ośrodków naukowych w Polsce. Polszczyzna stale ulega zmianom, zatem nowych zjawisk wartych zgłębienia zdaje się nie brakować – a olsztyńskie spotkania naukowe szczęśliwie na stałe wpisały się w ogólnopolski kalendarz konferencyjny.

